

Euroopan unioni
Aluepolitiikka

info regio

panorama

10

Kesäkuu 2003

Paneelikeskustelun
aiheena

Cities for Cohesion
-verkosto

Selkeästi esitettynä

Jotta liittyminen ja
yhteenkuuluvuus
kulkisivat käsi
kädessä

Tutustumismatka
ehdokasmaahan

Puola

Tutustumismatka
alueeseen

Sachsen-Anhalt
(Saksa)

**Kohti
laajentumista**

"Cities for Cohesion": kaupunkien solidaarisuutta Euroopan sydämessä

Mitä kaupungit voivat tehdä yhteisvastuullisen ja hyvinvoivan Euroopan rakentamiseksi? Miten kaupunkiulottuvuus voitaisiin ottaa entistä paremmin huomioon EU:n politiikoissa? Inforegio Panorama esitti nämä kysymykset neljälle *Cities for Cohesion*-verkostoa (kaupungit yhteenguuluvuuden puolesta) edustavalle vaikuttajalle. Vastaajina ovat Île-de-Francen aluevaltuuston puheenjohtaja Jean-Paul Huchon (Ranska), Barcelonan maakuntaneuvoston (*Diputació de Barcelona*) puheenjohtaja Manuel Royes i Vila (Espanja), Tallinnan kaupunginjohtaja Edgar Savisaar (Viro) sekä Suur-Manchesterin viranomaisliiton (*Association of Greater Manchester Authorities*) johtaja, lordi Smith of Leigh (Yhdistynyt kuningaskunta).

Monien Euroopan kaupunkialueiden ristiriidat johtuvat kasvun ja ongelmien keskittymisestä eri kaupunginosiin. Miten tällainen sosiaalista ja taloudellista yhteenkuuluvuutta vahingoittava kaksijakoisuus voitaisiin välttää?

Jean-Paul Huchon, Île-de-France

Kyseessä on todellakin yhteisön tason ongelma. Unionin asutuskeskusten lisäksi myös tulevissa jäsenvaltioissa ilmenee suuria

sisäisiä eroja. Numerot eivät kuitenkaan anna kuvaa todellisesta tilanteesta. Yhteiskuntaan, kaupunkiin ja ympäristöön liittyvät ongelmat keskittyvät usein tietyille alueille. Epätasaisesti jakautuvan kasvun haaste on otettava huomioon politiikassa. Jos haluamme vahvan Euroopan, sen on myös oltava yhtenäinen. Vaikka Euroopan kaupungit ja alueet pystyvätkin etuoikeuksiansa ja keskinäisen läheisyytensä takia

parhaiten toteuttamaan tehokasta politiikkaa, tarvitsemme unionin rahoitustukea. Olen vakuuttunut siitä, että EU:n tuen turvin tavallinen kansa saadaan parhaiten ottamaan Euroopan unioni konkreettisesti ja myönteisesti omakseen. Kaikkia hyödyttävä kunnianhimoinen EU:n aluepolitiikka, jossa kaupungit otetaan vahvasti huomioon, voi vastata heikommassa asemassa olevien alueiden erityistarpeisiin. Samalla se voi käyttää hyväkseen kasvumootoreina toimivien kaupunkialueiden tarjoamia mahdollisuuksia.

Lordi Smith of Leigh, Suur-Manchester

Euroopan unionin tulevassa koheesiopolitiikassa on otettava huomioon sen kaupunkiulottuvuus kaikissa muodoissaan. Tähän sisältyy rakennerrahastojen asema, valtiontuot ja liikennepolitiikka sekä kaikki

Näkymä Manchesterin uudistuneesta keskustasta.

kaupunkialueita koskevat kysymykset. Mielestämme eteenpäin päästään Lissabonin strategialla eli tekemällä Euroopan unionista "maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietopohjainen talous, joka kykenee ylläpitämään kestävää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta". Me Suur-Manchesterissa rakennamme asemaamme "tiedon pääkaupunkina". Tämä heijastaa monin tavoin Lissabonin strategian tavoitteita. Se ei tarkoita pelkästään osaamisen kehittämistä tutkimuksen alalla, vaan

Sisällys

Vastaava toimittaja: Thierry Daman, Euroopan komissio, aluepolitiikan pääosasto

Tämä lehti julkaistaan kaikilla EU:n 11 virallisella kielellä Internet-osoitteessa http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/panora_fi.htm sekä painettuna kierrätyspaperille viidellä kielellä (englanti, espanja, italia, ranska ja saksa). Tämän julkaisun kirjoitukset eivät ole oikeudellisesti sitovia.

Valokuvat (sivut): Landesmarketing Sachsen-Anhalt GmbH (1, 12), Marketing Manchester (2), Cities for Cohesion (2, 3, 4), Mike St. Maur Sheil (6, 14, 15), ISPA/Lithuanian Ministry of the Environment (8), Polish Tourism Organisation (10), Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (11), Verbindungsbüro des Landes Sachsen-Anhalt (13)

Kansi: Taideopiskelijoita tauolla (Halle, Sachsen-Anhalt).

6

ISPAN avainasema Keski- ja Itä-Euroopan maissa

myös osaamiskapasiteetin siirtämistä paikallisiin yrityksiin, paikallisyhteisön ja vastavalmistuneiden taitotiedon kehittämistä sekä uusien yritysten syntyminen edistämistä. Tehtävänämmä on siis vauhdittaa entistä ponnekkaammin Suur-Manchesterin talouskehitystä tukemalla kasvualoja ja alueellisia elvyttämishankkeita.

Euroopan komissio on ryhtynyt pohtimaan taloudellisen ja sosiaalisen koheesiopolitiikan tulevaisuutta. Miten kaupunkikysymys pitäisi ottaa huomioon yhteisön tulevassa koheesiopolitiikassa?

Jean-Paul Huchon, Île-de-France

Kaupunkikysymyksen huomioon ottaminen on äärimmäisen tärkeää alueidemme, maidemme ja maanosamme yhteenkuuluvuuden kannalta. Euroopan väestöstä 60–80 prosenttia asuu suurilla kaupunkialueilla. Kaupunkikysymys on komissiolle keskeinen huolenaihe. Kaupunkikysymyksellä on oltava keskeinen asema tulevassa rakennepoliitikassa seuraavien kahden tavoitteen kautta: vaikeuksissa olevien kaupunkialueiden kestävä uudistusta on edistettävä ja Lissabonissa määritetyt tavoitteet Euroopan tekemisestä maailman kilpailukykyisimmäksi tietopohjaiseksi taloudeksi on saavutettava vuoteen 2010 mennessä. Vuodella 2003 on tässä aivan erityinen merkitys. Komissio on nyt laatimassa vuoden 2006 jälkeistä koheesiopolitiikkaa koskevaa

ehdotustaan. Tämän vuoksi olemme eurooppalaisten yhteistyökumppaneidemme kanssa erittäin aktiivisia. Rakennuudistusta toteuttaville ja kaupunkirakenteen muutosten kanssa kamppaileville alueillemme tarkoitettujen EU:n varojen supistaminen merkitsisi poliittista ja sosiaalista takaiskua. Väestön olisi vaikea ymmärtää tällaista. Mielestäni olisi vaarallista ajatella, että aluepolitiikka on nyt täyttänyt tehtävänsä.

Manuel Royes i Vila, Diputació de Barcelona

Valtaosa eurooppalaisista asuu kaupungeissa. Kaupunkeihin keskittyy paitsi vauraus ja tuotantokapasiteetti, myös vakavia ongelmia, kuten

korkea työttömyysaste, sosiaalinen syrjäytyminen ja ympäristön rappeutuminen. Euroopan kaupungeilla on runsaasti voimavaroja. Ne ovat dynaamisia ja voivat kehittää innovatiivisia ratkaisuja ongelmiinsa. Kaupunkeja on kuitenkin tuettava. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että kaupunkikysymykselle annetaan keskeinen osa Euroopan unionin taloudellisessa ja sosiaalisessa koheesiopolitiikassa vuoden 2006 jälkeen. Kaupunkien kehitystä varten on laadittava erityisiä tukivälineitä, joiden lähestymistavan olisi oltava laaja-alaisempi kuin perinteisten rakennetoimien erityisesti tavoite 1 -ohjelman ulkopuolisilla alueilla. Välineiden avulla olisi pystyttävä

tarjoamaan osallistuvien prosessien tuloksena luotuja innovatiivisia ratkaisuja, jotka tuovat huomattavaa lisäarvoa yhteisön tasolla ja joilla on pysyvää vaikutusta.

URBAN-aloitteessa on useita innovointia edistäviä tekijöitä, kuten eri politiikkojen integrointi, joustavuus ja kumppanuus paikallisten järjestöjen kanssa. Voitaasiinko rakennerahastoihin mielestänne ottaa näistä tekijöistä enemmänkin mallia?

Manuel Royes i Vila, Diputació de Barcelona

URBAN II -aloitteen yhteistyöajatus on pääpiirteiltään erittäin myönteinen. Urban-hanketta varten suunnitelluilla toimilla helpotetaan eri hallintotasojen ja yhteiskunnallis-taloudellisten toimijoiden välistä monialaista ja monivuotista toimintaa, jota muutoin voi olla vaikea organisoida.

URBAN-aloitteesta saatua kokemusta voidaan erinomaisesti siirtää muihin rakennerahastoista ja vuoden 2006 jälkeen käynnistettäväksi suunnitelluista yhteisöaloitteista rahoitettaviin toimiin, jos jäsenvaltiot noudattavat rahastoja koskevassa yleisasetuksessa säädettyä yhteistyöperiaatetta. Tässä mielessä Euroopan unionin nykyisten, URBAN-aloitteeseen kuuluvien ja kuulumattomien kaupunkien aktiivisuus tuo merkittävästi lisäarvoa hakijavaltioiden kaupungeille ja kaupunkialueille.

Lordi Smith of Leigh, Suur-Manchester

Arvostamme monia URBAN-aloitteiden ominaispiirteitä, kuten

9

Puola
Merkittävä
mukaantulo

12

**Sachsen-Anhalt
(Saksa)**
Tieteen ja
talouden
yhdistäminen

14

Ateenan
arkeologisten
alueiden
yhdistäminen
(Kreikka)

kumppanuutta, integroitua lähestymistapaa, yhden rahaston mallia sekä joustavuutta. URBAN-aloite on kuitenkin mielestämme liian pieni kooltaan ja talousarvioltaan ja siinä on liian vähän hankkeita, jotta siitä voitaisiin ottaa mallia tulevaisuudessa. Vaikka alueelliset aloitteet ovat tärkeitä, meidän on otettava huomioon myös uusia kasvumahdollisuuksia edustavat alat.

Edgar Savisaar, Tallinna

URBAN-aloite on varmasti erittäin tärkeä väline kaupunkien kehityksen kannalta. Aloitteen useat hyvät puolet, etenkin läheinen kumppanuus

paikallisviranomaisten kanssa, todennäköisesti otetaan rakennerrahastoissa yleisesti huomioon. Haluan kuitenkin muistuttaa, että vuoden 2004 laajentumisen jälkeen aloitetta ei avata uusien jäsenvaltioiden kaupungeille. Komissio selitti meille, ettei liittyviä maita varten ole järkevää avata ohjelmaa kahdeksi vuodeksi. Mielestämme URBAN-aloitteeseen osallistuminen antaisi kuitenkin meille korvaamatonta kokemusta täysin integroidun ohjelman toteuttamisesta ja vahvojen kumppanuuksien kehittämisestä. Me emme kuitenkaan saa tällaista kokemusta, jos liittyvien maiden kaupungit suljetaan prosessin ulkopuolelle. Tällöin emme myöskään pysty tekemään tärkeää pohjatyötä tulevaisuutta varten. Kokemus aloitteeseen osallistumisesta voisi auttaa meitä luomaan vuoden 2006

jälkeen laadukkaita, hyvin johdettuja ja täysin integroitua rakennerrahastoista rahoitettavia hankkeita sekä hyödyntämään vahvoja kumppanuuksia.

Millaisena näette Cities for Cohesion -verkoston tulevaisuuden? Aiottako tulevaisuudessa kehittää ja laajentaa verkostoaanne?

Edgar Savisaar, Tallinna

Tällä hetkellä vain kahden ehdokasvaltion kaksi kaupunkia ovat verkostomme jäseniä, Tallinna ja Praha. Toivommekin, että Euroopan unionin laajentumisen myötä uusien jäsenvaltioiden kaupunkeja tulee mukaan toimintaamme yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. On tärkeää muistaa, että EU:n toimielinten kanssa yhteistyötä tekevistä, Brysselissä sijaitsevista toimistoista vain 6 prosenttia edustaa alueita ja paikallisyhteisöjä. Jos EU:ssa halutaan parantaa päätöksentekoa, on kaikkia osapuolia kuunneltava. Suoraan kansalaisia edustavien paikallis- ja alueviranomaisten on oltava mukana ja saatava äänensä kuuluviin, jotta EU:sta tulisi entistä demokraattisempi ja läheisempi kansalaisilleen.

Lordi Smith of Leigh, Suur-Manchester

Cities for Cohesion -verkoston alkuperäisessä kannassa korostettiin kymmentä avainperiaatetta, jotka olisi joka tapauksessa sisällytettävä tulevaan koheesiopolitiikkaan. Tällä hetkellä etsimme keinoja näiden kymmenen periaatteen edistämiseksi. Keskitymme kolmeen asiaan: kaupunkialueiden tarpeisiin, niiden alueita ja EU:ta

hyödyttäviin vahvuuksiin sekä kaupunkialueiden kehittämiseen käytettävissä oleviin määrärahoihin. Ryhmämme lähestymistapa on hyvin epävirallinen. Sanomattakin on selvää, että muut järjestöt ovat erittäin tervetulleita tukemaan Cities for Cohesion -verkoston tavoitteita.

Kaupungit yhteenkuuluvuuden puolesta

Cities for Cohesion -verkosto on foorumi, jossa Euroopan alueyhteisöt voivat vaihtaa kokemuksia ja tehdä yhteistyötä.

Kesäkuussa 2002 kaiken kaikkiaan 16 kaupunkiyhteisöä yhtyi Cities for Cohesion -verkoston julistukseen. Kyseisessä tekstissä allekirjoittaneet esittivät kymmenen avainperiaatetta, joita noudattamalla kaupungit voitaisiin ottaa aiempaa paremmin huomioon taloudellisessa ja sosiaalisessa koheesiopolitiikassa. Yksi ajatus on julistuksen esittäjille erityisen tärkeä: tarve parantaa eri politiikkojen integrointia rakennerrahastojen avulla.

Cities for Cohesion -verkoston jäsenet haluavat toimia kahdella toisiaan täydentävällä rintamalla. Vaikeuksissa olevien kaupunginosien ongelmat on ratkaistava ja kaupunkien asemaa Euroopan kasvuprosessissa on vahvistettava. Jäsenien näkemysten mukaan taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys liittyvät toisiinsa. Tämän vuoksi kaupunkien köyhien alueiden ongelmia ei pystytä käsittelemään ottamatta huomioon laajempia alueita. Gettoutuminen on torjuttava kaikin mahdollisin keinoin.

Cities for Cohesion -verkosto aikoo jatkossakin herättää keskustelua politiikan perusteita koskevilla pohdintoillaan. Nyt verkosto haluaisi myös laajentaa toimintaansa ja perustaa kaupunkiyhteisöissä konkreettisia yhteistyöhankkeita, joilla edistettäisiin yhteenkuuluvuutta.

Yhteystiedot:

Catherine Feore

P. (32-2) 229 53 75

Sähköposti:

catherine.feore@agma-brussels.org

Verkkosivut:

<http://www.citiesforcohesion.org>

Cities for Cohesion -verkoston jäsenet

Amsterdam, Barcelonan maakuntavaltuusto (*Diputació de Barcelona*), Berliini, Frankfurt-Rhein-Mainin alue, Île-de-Francen hallinnollinen alue, Kööpenhamina, Lontoon hallinnollinen liitto (*Association of London Government*), Malmö, Praha, Suur-Lontoon hallintovirasto (*Greater London Authority*), Suur-Manchester, Suur-Merseyside, Tallinna, Tukholma ja Wien.

Lisäksi Brysselin pääkaupunkialue (*Bruxelles-Capitale*) tukee verkostoa, mutta ei ole virallisesti sen jäsen.

Rakennerahastojen tuleva hallinnointi: miten vastuu jaetaan? Kehitystä, ei kumousta

Miten rakennerahaston hallinnointisääntöjä voitaisiin kehittää vuodesta 2007 alkaen vähentämättä yhteisön rakennepolitiikan lisäarvoa ja komission valvontavastuuta? Yli 500 kansallisen hallinnon, hallintoviranomaisten ja alueyhteisöjen edustajaa keskusteli tästä monitahoisesta kysymyksestä 3. ja 4. maaliskuuta 2003 pidetyssä seminaarissa. Osallistujien viesti on selvä: halutaan parannuksia ja tarkistuksia, mutta ei radikaalia muutosta entiseen.

Komission jäsen Michel Barnier'n aloitteesta Euroopan komissio on jo yli kahden vuoden ajan käynyt laajaa keskustelua koheesiopolitiikan tulevaisuudesta. Sisältökysymyksien lisäksi keskustellaan myös organisoinnista. Miten rakennerahastoja tullaan hallinnoimaan vuoden 2006 (tämänhetkinen määräaika) jälkeen? Ongelma kärjistyy entisestään, kun kymmenen uutta jäsenvaltiota liittyy EU:hun vuonna 2004. On itsestään selvää, että hallintosääntöjä on muokattava, jotta niitä voitaisiin soveltaa uudessa monimuotoisemmassa yhteisössä.

Väistämätön uudistus

Jo vuonna 1999 toteutetussa ensimmäisessä uudistuksessa korostettiin hallinnonin hajauttamista ja toisaalta vahvistettiin komission suorittamaa valvontaa. Järjestelmän osalta kuitenkin kritisoitiin valvontamenettelyjen päällekkäisyyttä ja komissiota syytettiin liiallisesta sääntelystä. Yhdenmukaisen hallinnointimallin käytön seuraukset hyvin erilaisissa hallintojärjestelmissä herättivät myös huolestusta.

Miten siis edetä ja parantaa tilannetta? Heti 3. ja 4. maaliskuuta pidetyn seminaarin aluksi Michel Barnier totesi, että uudistuksia on jatkettava. Nyt vuosien 2000–2006 ohjelmakauden

puolessavälissä on aika keskittyä tuleviin hallinnointisääntöihin, Barnier korosti aloituspuheessaan.

Lisäksi Barnier piti tärkeänä yksityiskohtaisen katsauksen laatimista kauden kolmesta ensimmäisestä vuodesta. Kaikesta ei hänen mukaansa tarvitse olla huolissaan. Esiin on tullut myönteisiä puolia, kuten monivuotisen ohjelmasuunnittelun hyödyt, kumppanuuden toteuttaminen ja vähitellen omaksuttu arviointikulttuuri. Barnier piti kuitenkin kielteisenä sitä, ettei hajauttamisessa ole saavutettu todellisia tuloksia.

Kolme haastetta

Komission jäsen määrittä tilanneanalyysinsä pohjalta kolme suurta haastetta.

Miten komission, jäsenvaltioiden ja alueiden vastuualueita voitaisiin selkiyttää? Hallinnointia on hajautettava enemmän valtioiden ja alueiden tasolle, mutta toimivallan siirtäminen ei saa rikkoa EY:n perustamissopimuksen 274 artiklaa, jonka mukaisesti komissio on viime kädessä vastuussa talousarvion moitteettomasta toteuttamisesta.

Toinen ratkaiseva kysymys on, pitääkö yhdenmukainen hallintojärjestelmä säilyttää vai voitaisiinko järjestelmää eriyttää myönnettyjen määrärahojen ja eri jäsenvaltioiden voimavarojen perusteella?

Kolmanneksi on syytä pohtia komission tehtävää. Tällä hetkellä komissio keskittyy toimintansa menojen tarkastamiseen. Eikö sen tulevaisuudessa pitäisi huolehtia enemmän tulosten sekä poliittisten ja strategisten tavoitteiden arvioinnista?

Huoli tasapainosta

Keskustelu oli vilkasta sekä työryhmissä että täysistunnon aikana. Kaiken kaikkiaan lähes 250 edustajaa käytti puheenvuoron, toisin sanoen lähes joka toinen osanottaja.

Vaikka esitetyt mielipiteet olivat hyvin erilaisia, kaksi ajatusta nousi selkeästi ylitse muiden.

Osallistajat ilmaisivat ensinnäkin haluavansa muutosta, mutta tarkensivat, että kyseessä on oltava entisen kehittäminen eikä kumoaminen. Hallintoviranomaisten mielestä koko säännöstöä ei kannata muuttaa, sillä tämä aiheuttaisi heille epävarmuutta. Tasapainon turvaamiseksi vaadittiin muun muassa lisää joustavuutta, mutta kannatettiin yhteisten hallintosääntöjen säilyttämistä tärkeimpien periaatteiden osalta. Menettelyistä haluttaisiin kevyempiä, mutta itse valvontaperiaatetta ei kuitenkaan kyseenalaistettu.

Toiseksi oltiin sitä mieltä, että vaikka toissijaisuusperiaatteen mukaan toimiminen onkin toivottavaa, ei hajauttaminen kuitenkaan saa johtaa uudelleenkansallistamiseen eikä yhteisön varojen käyttöä koskevien sääntöjen puuttumiseen. Euroopan komissio ei itse voi vähentää omia velvoitteitaan. Komission on pystyttävä selittämään rahastojen hallinnointi Euroopan parlamentille ja tilintarkastustuomioistuimelle. Demokraattisen valvontamenettelyn yhteydessä tämä velvollisuus on täysin perusteltu ja se edistää avoimuutta kansalaisiin nähden.

Lisätietoja on saatavilla osoitteesta: http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docconf/responsibilities/index_en.htm

Jotta liittyminen ja yhteenkuuluvuus kulkisivat käsi kädessä

ISPAn avainasema Keski- ja Itä-Euroopan maissa

Unioni päätti myöntää kymmenelle Keski- ja Itä-Euroopan ehdokasvaltiolle vuosiksi 2000–2002 avustusta liittymistä edeltävästä rakennepolitiikan välineestä (ISPA). Valitut 249 tuettavaa hanketta koskevat liikenne- ja ympäristöaloja, joilla investointien tarve on valtava. Vuoden kuluttua kahdeksan KIE-maata liittyy Euroopan unioniin, mutta ISPALLa on niissä jo nyt merkittävä vipuvaikutus.

Jäsenvaltioiden määrä kasvaa 15:stä 25:een, kun kymmenen uutta jäsenvaltiota liittyy Euroopan unioniin 1. toukokuuta 2004. Taloudellisesta näkökulmasta tämä ennennäkemättömän suuri laajentuminen lisää EU:n voimavaroja, mikä johtuu etenkin liittyvien valtioiden nopeasta kasvusta ja laajenevien yhtenäismarkkinoiden tarjoamista mahdollisuuksista. Tämä merkitsee kuitenkin useisiin haasteisiin vastaamista. Liittyvien valtioiden joukossa on kahdeksan Keski- ja Itä-Euroopan maata (KIE-maata), Latvia, Liettua, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro, joiden tulot ovat 40 prosenttia pienemmät verrattuna laajentuneen unionin keskiarvoon.

Laajentuneessa unionissa vauraimpien alueiden ja köyhimpien alueiden – jotka pääosin sijaitsevat uusissa jäsenvaltioissa – välillä esiintyvät kehityserot kaksinkertaistuvat. Yhteisön taloudellisen ja sosiaalisen koheesiopolitiikan merkitys kasvaa entisestään, kun halutaan turvata 25 jäsenvaltion EU:n sopusointuinen kehitys.

Asian tärkeys on edellisistä laajentumisista poiketen saanut unionin laatimaan erityisen liittymistä edeltävän strategian, jonka mukaisesti kymmenelle Keski- ja Itä-Euroopan hakijamaalle myönnetään rakennetukia jo ennen niiden liittymistä. Kokonaismäärältään liittymistä edeltävät tuet

Tämä tie Romaniassa on kunnostettu yhteisön varoin.

ovat 21,84 miljardia euroa ⁽¹⁾ seitsemän vuoden jaksolla (2000–2006). Tukirahoitus toteutetaan osana Euroopan komission ja kunkin hakijavaltion liittymiskumppanuutta. Tukia annetaan kolmesta eri rahoitusvälineestä. Phare-ohjelma ⁽²⁾ on suunnattu toimielinten vahvistamiseen, alueelliseen ja yhteiskunnalliseen kehittämiseen, teollisuuden rakennemuutokseen sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Sapard-ohjelma ⁽³⁾ tukee maatalouden ja maaseudun kehitystoimia. ISPAsta puolestaan yhteisrahoitetaan ympäristön ja liikenteen infrastruktuureita.

Koheesiorahaston mallin mukaan rakennettu ISPA

Liittyvillä valtioilla on liikenne- ja ympäristöalalla vakavia ongelmia, joiden ratkaiseminen edellyttää heti mittavia investointeja. Vastaavalla periaatteella neljässä nykyisessä jäsenvaltiossa (Kreikassa, Espanjassa, Irlannissa ja Portugalissa) toteutettavan koheesiorahaston tavoin ISPA tehtävänä on auttaa KIE-maita kyseisten investointien toteuttamisessa, jotta maiden varainhoito ei vaarantuisi. ISPAsta annetaan maille rahoitusta kaiken kaikkiaan 7,28 miljardia euroa (1,04 miljardia vuodessa). ISPA:n yhteisrahoituksen kohteena ovat liittymiskumppanuuksissa vahvistettujen tavoitteiden mukaisesti:

- Hankkeet, joiden tarkoituksena on edistää EU:n lainsäädännön soveltamista ja yhteisön ympäristöä koskevien periaatteiden (ennalta varautuminen ja ennalta ehkäiseminen, vahinkojen korjaaminen niiden lähteellä sekä saastuttaja maksaa) noudattamista. Tuki keskitetään raskaisiin investointeihin, joilla pyritään ratkaisemaan vakavia ympäristöongelmia, jotka liittyvät esimerkiksi juomaveden saatavuuteen, jäteveden ja kiinteiden jätteiden käsittelyyn sekä ilmansaasteisiin.
- Euroopan laajuisiin liikenneverkkoihin tähtäävät hankkeet, joissa luodaan tai kunnostetaan maantie-, rautatie-, satama- tai lentokenttäinfrastruktuureita, sekä luodaan yhteyksiä kansallisten verkkojen välille ja kansallisista verkoista Euroopan laajuisiin verkkoihin. Investoinnit kohdistetaan tehokkaita liikennemuotoja ja liikennemuotojen yhdistämistä (kuten rautatie-maantieliikennettä) edistäviin ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaviin hankkeisiin.
- Edellä mainittuihin hankkeisiin läheisesti liittyvät teknisen tuen toimenpiteet sekä valmistelevat tutkimukset. Toimien tarkoitus on taata hankkeiden teknisen tehokkuuden ja

hallinnoinnin korkea laatu sekä edistää hajautettua hallinnointia.

Ympäristö- ja liikennehankkeiden kesken etsitään tasapainoa. Konkreettisten tulosten lisäksi ISPA:n tärkeänä hajauttamiseen liittyvänä tavoitteena on antaa edunsaajavaltioille mahdollisuus tutustua yhteisön tukien ohjelmasuunnitteluun sekä etenkin sopimusten teossa, hallinnoinnissa ja arvioinnissa vaadittaviin menettelyihin. Kokemuksesta tulee olemaan hyötyä, kun liittymisen jälkeen hallinnoidaan koheesiorahastosta tai rakennerahastoista yhteisrahoitettavia hankkeita.

249 hyväksyttyä hanketta vuosina 2000–2002

Kolmen ensimmäisen vuoden aikana ISPA:n tukea on myönnetty 249 hankkeelle. Tukikelpoiset kokonaiskustannukset ovat 8 753 miljoonaa euroa, ja yhteisön osuus tästä on 5 648 miljoonaa euroa. Osuus on yli 73 prosenttia kaudelle 2000–2006 varatuista ISPA:n kokonaismäärärahoista. Vuoden 2002 lopussa maksuja oli suoritettu jo 600 miljoonan euron arvosta, eli kolme kertaa enemmän kuin vuoden 2001 lopussa. Aloittain tuet jakaantuvat seuraavasti: 56,19 prosenttia tukimäärärahoista kohdistui liikenteeseen, 43,14 prosenttia ympäristöön, 0,14 prosenttia hajauttamiseen ja erityisavustuksena 0,53 prosenttia tulvien aiheuttamien vahinkojen korjaamiseen.

Kun seuraaviin liittymisiin on vielä vuosi aikaa, ensimmäiset ISPA-hankkeet ovat edenneet kiitettävästi. Hankkeiden yhteiskunnalle, taloudelle ja ympäristölle tuoma hyöty sekä niiden eurooppalainen lisäarvo alkavat jo olla näkyvissä. Vaikka soveltuvien hallinnointi- ja valvontarakenteiden kehittämiseksi onkin vielä tehtävä paljon työtä, KIE-maiden julkishallinto saa vähitellen kokemusta laajojen infrastruktuurihankkeiden toimeenpanosta liittymisen jälkeen vallitsevien kaltaisissa olosuhteissa.

Toukokuusta 2004 lähtien uusille jäsenvaltioille myönnettyistä ISPA-hankkeista tulee koheesiorahaston hankkeita. Koheesiorahastolla on käytössään kolmannes (7 590,5 miljardia euroa) kyseisissä maissa vuosina 2004–2006 toteuttaviin rakennetoimiin varatuista yhteisön määrärahoista. Ensisijaisesti tullaan kuitenkin käyttämään ISPA:n jo sidottuja varoja. Jos ISPA:n varoja jää kyseisissä valtioissa käyttämättä, ne palautetaan komission talousarvioon. Ne KIE-maat, jotka eivät liity EU:hun vuonna 2004, toisin sanoen Bulgaria ja Romania, voivat saada suurempia määrärahoja kuin tähän asti. Summien määrää ei ole vielä vahvistettu. Tavoitteena ei kuitenkaan ole käyttää ISPA-ohjelman jäljellä olevia varoja loppuun, vaan tukea tehokkaita hankkeita yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi.

Lisätietoja:

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/enlarge_en.htm

⁽¹⁾ Vuoden 1999 hintoina.

⁽²⁾ Alun perin (1990) Puolan ja Unkarin kansantalouden jälleenrakennustuki (lyhenne Phare tulee ohjelman ranskankielisestä nimestä *Pologne, Hongrie, Aide à la Reconstruction Economique*).

⁽³⁾ Lyhenne Sapard tulee maatalouden ja maaseudun kehitysohjelman englanninkielisestä nimestä *Special Action Programme for Agriculture and Rural Development*.

Vilna (Liettua)

Jätehuolto ja avoimuus

Kansalaisjärjestö oli ensimmäistä kertaa mukana ISPA-hankkeen valmistelussa, kun Liettuassa valmisteltiin Vilnan alueen kiinteän yhdyskuntajätteen hallinnointihanketta.

Vilnan hallintoalueella on suuria ongelmia kiinteän yhdyskuntajätteen keräämisessä ja käsittelyssä. Tietyillä alueilla, etenkin maaseudulla, ei järjestetä minkäänlaista keräystä. Kunnallisilla kaatopaikoilla ei ole ympäristönsuojelujärjestelmiä, lukuun ottamatta Vilnan käyttämää Kariotiskesin kaatopaikkaa, joka sijaitsee Trakain kansallispuiston naapurina. Sieltäkin otetuissa analyyseissä on kuitenkin ilmennyt pohjaveden saastumista. Vuodessa maaperään imeytyy alueen 125 kaatopaikalta 350 000 m³ jättevettä.

Parhaillaan toteutettavassa Vilnan alueen jätehuoltoa koskevassa ISPA-hankkeessa suljetaan viisi toiminnassa olevaa kunnallista kaatopaikkaa (muun muassa Kariotiskes) ja rakennetaan kansallisten ja EU:n määräysten mukainen alueellinen kaatopaikka Elektrenain kuntaan Kazokistesin vanhan louhoksen alueelle. Kaatopaikalla tulee olemaan jätesäiliö, jätevesien pumppausjärjestelmä, kymmenen kaivoa pohjavesianalyysijä varten sekä biokaasua keräävä laite, joka tuottaa sähköä. Hankkeella vähennetään imeytyvän jäteveden määrää yli neljällä viidesosalla.

Hankkeeseen liittyy myös eräs merkittävä seikka. Ensimmäistä kertaa ISPA:n historiassa kansalaisjärjestö, Liettuan vihreä liike, osallistui valmisteluvaiheen keskusteluihin. Hankkeen seurantakomitea kutsui vihreän liikkeen osallistumaan tarkkailijana kaikkiin julkisiin kuulemistilaisuuksiin, joissa arvioitiin esitettyjen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia. Asiantuntijalausannon antamisen jälkeen liike saavutti voiton vastustamassaan jätteiden polttolaitoksen rakentamiskysymyksessä. Vaihtoehto hylättiin etenkin siitä aiheutuvien korkeiden kustannusten takia. Toinen tärkeä kysymys oli alueellisen kaatopaikan sijoituspaikka. Vihreän liikkeen huolella perustellun kannan sekä paikallisväestön ja järjestöjen vastustuksen seurauksena viranomaiset luopuivat vaihtoehdosta käyttää sijoituspaikkana Sirvintaissa sijaitsevaa viheraluetta, ja päättivät sijoittaa kaatopaikan Kazokistesin entiselle teollisuusalueelle.

Kansalaisjärjestöjä moititaan usein ”häiriköiksi”, mutta tämä erittäin myönteinen kokemus osoitti, että

kansalaisjärjestöt voivat olla avainasemassa, kun halutaan varmistaa hankkeen laatu ja yleinen avoimuus. Kokemus toi myös esiin hyödyt, jotka saatiin, kun järjestöt, ammatillaiset ja hallinnon edustajat kukin toivat oman osaamisensa yhteiseen käyttöön. Tämänkaltaisissa monisyisissä hankkeissa jokaisella on annettavaa, mutta myös opittavaa.

Yhteystiedot:

Täytäntöönpanosta vastaava viranomainen
ISPA Implementing Agency under the Ministry of
Environment

Juozapaviciaus 9-610, LT-2600 Vilnius
Sähköposti: ISPA.tuminas@aplinkuma.lt

Hankkeen lopullinen edunsaaja

Vilnius County Waste Management Centre
Gedimino Avenue 37, LT-2001 Vilnius
Sähköposti: vaatc@takas.lt

Vilnan alueen kaatopaikka.

Tutustumismatka ehdokasmaahan

Puola

Merkittävä mukaantulo

Maatalousvaltaisella Puolalla on ehdokasvaltioiden suurin pinta-ala, asukasluku ja talous. Euroopan unioniin liittymisen aattona siellä kuitenkin esiintyy myös merkittäviä yhteiskunnallisia eroja ja ristiriitaisia talousindikaattoreita.

Maantieteellisesti Euroopan keskipisteessä sijaitsevan Puolan rajanaapureita ovat lännessä Saksa, etelässä Tšekki ja Slovakia, pohjoisessa Venäjään kuuluva Kaliningradin erillisalue ja idässä Liettua, Valko-Venäjä sekä Ukraina. Maassa vallitsee mannerilmasto kuumine kesineen ja kylmine talvineen. Suurin osa maata on tasankoa, mutta etelässä on vuoristoa (Sudeetit ja Karpaatit). Puolan teollisuuskaukionit ovat maanosan saastuneimpia, mutta maassa on myös Euroopan viimeisiä koskemattomia metsäalueita, ja maan pinta-alasta 27 prosenttia on metsää. Huomattavaa on myös, että 38,1 prosenttia Puolan väestöstä asuu maaseudulla, kun EU:n vastaava keskiarvo on 14 prosenttia.

Puola on onnistunut säilyttämään kansallisen identiteettinsä huolimatta historian kuluessa tapahtuneista suurista rajamuutoksista. Puola oli 1500-luvulla Euroopan suurin valtio. Se kuitenkin kirjaimellisesti hävisi kartalta 1800-luvulla, syntyäkseen uudelleen parlamentaarisenä tasavaltana vuonna 1918. Puola maksoi ankarasti toisesta maailmansodasta, kun neljäsosa Puolan väestöstä, kolme miljoonaa juutalaista mukaan luettuina, kuoli natsivallan julmuuksien seurauksena.

Muutoksia ja uudistuksia

Neuvostojoukkojen vapautettua Puolan Saksan vallan alta maa joutui Neuvostoliiton vaikutusvallan piiriin. Maassa 1980-luvulla järjestettyjen suurien lakkojen seurauksena syntyi riippumaton Solidaarisuus-ammattiyhdistysliike (*Solidarnosc*), johtajanaan Lech Walesa. Tästä alkoi

poliittinen siirtymäkausi. Vuonna 1988 Solidaarisuus-liike laillistettiin. Ensimmäisissä vapaissa vaaleissa Solidaarisuus-liikkeen jäsenestä Tadeusz Mazowieckista tuli pääministeri. Vuonna 1990 tasavallan presidentiksi valittiin Lech Walesa. Demokraattisen poliittisen järjestelmän ja vapaan markkinatalouden aikakausi käynnistyi.

Puolan talous on muuttunut merkittävästi 50:ssä vuodessa. Toisen maailmansodan jälkeen maata teollistettiin voimakkaasti hyödyntämällä malmirikkauksia, kuten hiiltä ja rikkiä. Samanaikaisesti maatalous säilytti erityisasemansa. Puola erosi aikakauden muista kollektiivisen maatalouden järjestelmistä siinä, että neljä viidesosaa viljelymaista oli yksityisessä omistuksessa. Tilojen keskikoko ei kuitenkaan ylittänyt 8:aa hehtaaria, ja tuotanto jäi heikoksi.

Poliittisen järjestelmän vaihduttua 1980-luvulla Puolassa aloitettiin kaksitahoinen talousuudistus, jonka myötä jalostusteollisuutta kehitettiin ja suuri määrä valtionyrityksiä yksityistettiin. Esimerkiksi vuosien 1991–1996 aikana 25 prosenttia yrityksistä siirrettiin yksityisomistukseen.

Yhteiskunnalliset ja alueelliset erot

Viime aikoina hallitus on toteuttanut äärimmäisen tiukkoja toimenpiteitä talousarvion alijäämän pienentämiseksi puoleen. Julkisia menoja on leikattu ankaralla kädellä ja sosiaaliturvaa on vähennetty. Leikkauksista on aiheutunut väestölle sosiaalisia

ongelmia, joita lisäävät suuret palkkaerot.

Puolan taloutta ja työllisyyttä koskevat tilastot antavat kuvan näistä eroista. Inflaatio on laskenut selvästi: 30,4 prosenttia vuonna 1994, 12,5 prosenttia vuonna 1997, 8,5 prosenttia vuonna 2000 ja noin 2 prosenttia vuonna 2002. Kasvu sitä vastoin hidastui: vuonna 2000 se oli 4 prosenttia, mutta laski 1,7 prosenttiin vuonna 2001 ja edelleen 1 prosenttiin vuonna 2002. Samalla työttömyys on kasvussa. Vuonna 2001 työkykyisten työttömyysaste oli 15 prosenttia, mutta vuonna 2002 se oli noussut jo lähes 20 prosenttiin.

Alueelliset erot ovat Puolassa edelleen merkittäviä. Uusi toiminta keskittyy suuriin kaupunkikeskuksiin, ja maaseudun talous seuraa kaukana perässä. Kansainvälinen työjärjestö ILO määritteli vuoden 1999 raportissaan ⁽¹⁾ useita alueellisen epätasapainon tekijöitä Puolassa. Kritiikissään ILO mainitsi etenkin tunnetusti riittämättömän infrastruktuurin suurkaupunkien ulkopuolella, teiden ja rautateiden puutteen sekä viestintäpalveluiden vähäisyyden. Nämä tekijät saattavat jarruttaa kauppaa ja estää maaseudun kehittymistä.

Euroopan unionin edut

Viime vuosien aikana Puola on aktiivisesti valmistellut liittymistä Euroopan unioniin. Vuonna 1998 aloitetun hallintouudistuksen tuloksena maa jaettiin

⁽¹⁾ "Studies on the social dimensions of globalization – Poland", Kansainvälinen työjärjestö ILO, Geneve, 1999.

Suwałskin puiston maisemia Puolan koillisosan järviolueella.

16 voivodikuntaan. Vuonna 2002 maa määrittä hallinnointirakenteet, jotka vastaavat rakennerahastojen ja koheesiorahaston tukien täytäntöönpanosta. Puola esitti kaudeksi 2004–2006 komissiolle ensimmäisen kansallisen kehittämissuunnitelmansa, jonka pohjalta laaditaan yhteisön tukikehys.

Puolalle on myönnetty tukea liittymistä edeltävistä eri ohjelmista. Liittymistä edeltävästä rakennepoliittikan välineestä (ISPA) Puolalle myönnetään vuosittain 385–398 miljoonaa euroa. Maaseudun kehittämisen Sapard-ohjelmasta maa saa mainitulla kaudella keskimäärin 168,6 miljoonaa euroa vuodessa. Keski- ja Itä-Euroopan uudistustoimiin tarkoitettusta Phare-ohjelmasta Puolalle myönnettiin 398 miljoonaa euroa vuosiksi 2000–2002.

Unioniin liittymisensä jälkeen maa tulee saamaan huomattavan määrän EU:n tukia. Kööpenhaminassa joulukuussa 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston määrittämien jakoperusteiden mukaisesti Puolalle myönnetään 45,65–52,72 prosenttia koheesiorahaston uusille jäsenvaltioille osoitettavista tuista. Pelkästään tavoitte 1 -alueitaan varten Puola tulee saamaan 7 320,7 miljoonaa euroa (13 234,3 miljoonaa euroa kaikkia kymmentä hakijamaata varten, vuoden 1999 hintoina), toisin sanoen yli puolet yhteisön tulevista tuista.

Yhteystiedot:

*Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
(Talous- ja työ- ja sosiaaliasiain ministeriö)
Pl. Trzech Krzyży 3/5,
PL-00-507 Warszawa*

P. (48-22) 693 50 00

F. (48-22) 628 68 08

Verkkosivut:

<http://www.mpips.gov.pl/index.php>

Pinta-ala

312 680 km²

Asukasluku

38 700 000

Asukastiheys: 124 as/km²
(EU-15: 118 as/km²)

Talous ja työllisyys

BKT-indeksi/asukas
ostovoimaparieteettina (2002): 41,1
(EU-15: 100)

Työttömyysaste (joulukuussa 2002):
18,1 prosenttia (EU-15: 7,8 prosenttia)

Kysymyksiä talous-, työ- ja sosiaaliasiain ministeriön alivaltiosihteerille Krystyna Gurbielille

Euroopan unioniin liittymisen aattona Puolan talouskasvu on pikemminkin heikentynyt 1990-lukuun verrattuna. Kasvu on myös pienempää kuin

muissa ehdokasvaltioissa. Lisäksi Puolan työttömyys on kasvanut. Miten aiotte muuttaa nämä suuntaukset päinvastaisiksi?

Tämä kysymys ei ole yksinomaan hallituksen ratkaistavissa. Puolassa on markkinatalous, joka on kansainvälisesti erittäin avoin ja näin ollen hyvin riippuvainen maailmanlaajuisista, etenkin Euroopassa vallitsevista suhdanteista. Puolan hallitus pyrkii kuitenkin politiikallaan vahvistamaan talouskasvua ja luomaan uusia työpaikkoja. Tähän liittyen mainitsisin kaksi tärkeää, hiljattain tehtyä aloitetta. Talousministeriö valmistelee toukokuuksi 2003 talousarvion uudistusta, jolla pyritään edistämään kasvua uudistamalla verotusta sekä järjehtämällä ja hajauttamalla julkisia menoja.

Toinen aloite on talous-, työ- ja sosiaaliasiain ministeriön vuonna 2003 toteutettava toimintasuunnitelma, jossa on neljä painopistealuetta: sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden vähentäminen, työllisyys, rakennerahastojen tehokas käyttäminen sekä taloustilanteen parantaminen. Suunnitelma sisältää lainsäädännöllisiä ja hallinnollisia toimenpiteitä, joiden pitäisi johtaa

yrittäjiä ja sijoittajia suosivaan toimintaympäristöön, entistä aktiivisempaan työllisyyspolitiikkaan sekä aiempaa tehokkaampaan köyhien ja syrjäytymisvaarassa olevien tukemiseen.

Miten aiotte liittymisen jälkeisten EU:n tukien avulla parantaa maanne sisäistä yhteenkuuluvuutta? Miten Puolassa voitaisiin lähivuosina saada maan talous kasvuun ja samalla vähentää alueellisia ja yhteiskunnallisia eroja?

Kansallisen kehittämissuunnitelman selkeänä strategiana on taloudellisten ja sosiaalisten erojen vähentäminen Puolan alueiden ja nykyisten jäsenvaltioiden alueiden väliltä. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, ettemme tekisi mitään vähentääksemme Puolan sisällä vallitsevia alueellisia eroja. Esimerkiksi maatalouden ja perinteisten teollisuudenalojen rakenneongelmista kärsiviin alueisiin kiinnitetään erityistä huomiota, kuten myös työttömiin ja työttömyysuhan alla eläviin.

Mitkä ovat tällä hetkellä kansallisen kehittämissuunnitelman painopistealueet, joiden pohjalta laaditaan yhteisön tukikehys Puolan liittyttyä EU:hun toukokuussa 2004?

Kansallisen kehittämissuunnitelman yleistavoitteena on lisätä Puolan talouden kilpailukykyä. Tämä yleistavoite puolestaan jakautuu useisiin välitavoitteisiin. Välitavoitteina on edistää BKT:n merkittävää ja kestävä kasvua, luoda uusia työpaikkoja ja lisätä työvoiman

koulutusta, yhdistää Puola liikenne- ja tietoverkkoihin, edistää talouden rakenneuudistusta (työllisyysrakenteen ja BKT:n rakenteen osalta) sekä tukea köyhimpiä alueita ja heikoimmissa asemassa olevia väestöryhmiä.

Mitkä teidän mielestänne ovat Puolan tärkeimmät valtit, joista koko Euroopan unioni tulee hyötymään?

Niitä kaikkia on vaikea nimetä, joten tyydyn mainitsemaan kolme. Ensimmäinen valtti on nuori ja pätevä väestömme. Koko Euroopassa juuri Puolassa on eniten työmarkkinoille tulevia nuoria. Toinen valttimme on aktiivinen tieteellinen tutkimus useilla aloilla. Innovaatioiden toteuttamiseksi tarvitsemme kuitenkin lisää resursseja markkinoinnin ja rahoituksen osalta. Kolmas valttimme on vaikeasti määriteltävissä oleva yrittäjähengi. Suuri osa Puolan yhteiskunnasta on todella osoittanut yrittäjähenkisyytensä viimeisten 15 vuoden aikana tapahtuneiden merkittävien muutosten aikana.

Haastattelupäivä: 14. huhtikuuta 2003.

Tutustumismatka alueeseen

Sachsen-Anhalt (Saksa)

Tieteen ja talouden yhdistäminen

Sachsen-Anhalt on vankkaa maatalous- ja teollisuusaluetta. Nyt alueen kehittämisessä luotetaan perinteiseen innovointikykyyn.

Keski-Saksan koillisosassa sijaitsevan Sachsen-Anhaltin luonto on hyvin vaihtelevaa. Alueen pohjoisosassa sijaitsee Altmarkin kukkulainen vyöhyke, keskiosassa Elben savinen alanko ja lounaisosissa Harzin vuoristoalue laaksoineen. Maantieteellisistä ja geologisista olosuhteista johtuen Sachsen-Anhaltin osavaltion asutus ja elinkeinot ovat eri osissa hyvin erilaisia. Pohjoisessa on vähäväkisiä kyliä (asukastiheys alle 50 asukasta/km²), joissa ainoa elinkeino on maatalous. Eteläosassa ja Harz-vuoriston läheisen Harzvorlandin alueella on jo vuosisatojen ajan hyödynnetty metallia, hiiltä ja suolaa. Elbe- ja Saale-joet ovat aina olleet tärkeitä vesiteitä. Aivan etelässä Sachsenin osavaltion rajoilla, Hallen, Leipzigin ja Erfurtin kolmion keskellä on muun muassa Weissenfeldin, Naumburgin ja Zeitzin kaupunkien muodostama teollisuusvyöhyke, jossa väestötiheys on erittäin suuri (yli 200 asukasta/km²).

Noin neljännes osavaltion väestöstä asuu kolmessa suurimmassa kaupungissa eli Hallessa (254 000 asukasta), Dessausa (150 000) ja alueen pääkaupungissa Magdeburgissa (232 000). Näistä kolmesta merkittävästä teollisuuskeskuksesta on erittäin hyvät yhteydet eurooppalaisiin verkkoihin. Kaupungeissa harjoitetaan

elintarviketeollisuutta (Börden alueen maaperä Magdeburgissa on Saksan hedelmällisimpiä), kemian- ja lääketeollisuutta, metallurgiaa, tekstiiliteollisuutta sekä valmistetaan työkoneita.

Uusia osavaltioita ravistellut rakennemuutos vaikutti voimakkaasti näihin teollisuudenaloihin, mutta 12 vuotta Saksojen yhdistymisen jälkeen Sachsen-Anhalt on pystynyt uudistamaan infrastruktuurinsa ja suuntaamaan toimintansa uudelleen käyttämällä suurinta valttiaan eli tieteen ja talouden yhdistämiseen pohjautuvaa perinteistä innovointikykyään.

Osavaltion aluepolitiikan ensisijaisena tavoitteena onkin innovaatio ja luovuuden vapauttaminen työpaikkojen synnyttämiseksi. Tavoite 1 -ohjelma tukee tätä strategiaa 8,7 miljardilla eurolla vuosina 2000–2006, mukaan lukien 3,4 miljardia euroa yhteisötukea.

Jotta alueen yhteiskunnallis-taloudellisten toimijoiden välistä yhteisvaikutusta voitaisiin hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla, osavaltion hallitus on laatinut erityisen luettelon (*Landesinitiativen*) Sachsen-Anhaltin alueellisten aloitteiden eri kehittämisohjelmista.

Yhteystiedot:

Verbindungsbüro des Landes Sachsen-Anhalt

Boulevard Saint-Michel 78

B-1040 Bruxelles

P. (32-2) 741 09 31

F. (32-2) 741 09 39

Sähköposti: wobben@vb-bruessel.stk.lsa-net.de

Magdeburgin katedraali.

Pinta-ala

20 447 km²

Asukasluku

2 570 000 asukasta

Asukastiheys: 126 asukasta/km² (EU-15: 118 asukasta/km²)

Talous ja työllisyys

BKT-indeksi/asukas ostovoimapariteettina (2000): 68 (EU-15: 100)

Työttömyysaste (2001): 16,2 prosenttia (EU-15: 7,6 prosenttia)

Rakennerahastot (2000–2006)

Tavoite 1

(miljoonaa euroa)

EU	Muut julkiset varat	Yhteensä
3 360,445	6 107,125	8 697,414

Elämänlaadun ja matkailun yhdistäminen Freyburgin historialliseen keskustaan uusi viemärijärjestelmä

Sachsen-Anhaltissa EU:n varoista tuetaan etenkin jätevesihuollon parannustoimia. Pienelle Freyburgin matkailukaupungille tämä on onnenpotku.

Sachsen-Anhaltin kaakkoisosassa sijaitseva 5 000 asukkaan Freyburg viettää 800-vuotisjuhliansa vuonna 2004. Juhlakuntoon valmistautuminen on aloitettu kaupungin kunnianhimoisella uudistusohjelmalla, johon kuuluu viemäriverkoston kunnostaminen. Kaupungin suurelta osin vuonna 1927 rakennettu viemäriverkosto oli vanhentunut, ja liian pienet viemäriputket olivat osin jopa tukossa.

Euroopan unioni on asettanut tavoitteekseen kaikkien EU:n kotitalouksien yhdistämisen viemäriverkostoon. Sachsen-Anhaltin alueella viemäriverkostoon on liitetty verrattain suuri määrä, 80 prosenttia kotitalouksista. Tämä on ollut mahdollista osavaltion tekemien suurten investointien ansiosta. Freyburgille on myönnetty 330 000 euroa, joista 120 000 euroa saadaan Euroopan aluekehitysrahastosta ja 60 000 euroa aluehallitukselta.

Viehättävän historiallisen keskustansa lisäksi Freyburg on tässä Saksan osassa merkittävä matkailukeskus viinitarhoineen ja kauniine maisemineen. Teiden auki repiminen uuden viemäriverkoston rakentamiseksi aiheuttamatta haittaa matkailulle on ollut mittava haaste.

Töiden ja rahoituksen onnistuneen koordinoinnin ansiosta tiet ja jalkakäytävät saatiin kuitenkin päällystettyä heti, kun viemäriputkisto oli vaihdettu.

Ateenan arkeologisten alueiden yhdistäminen (Kreikka) Filosofien ääni kuuluviin puhtaammassa ilmassa

Vuoden 2004 olympialaisia silmällä pitäen Ateenassa on aloitettu arkeologisten alueiden yhdistämishjelmaan kuuluva antiikin Agoran ja Areiopagin alueen kunnostamishanke. Hankkeen tavoitteena on parantaa asukkaiden elinympäristöä ja matkailijapalveluita viherrakentamisella ja matkailun haittoja vähentävien toimenpiteiden avulla.

Ateena tuo mieleen jumalat, demokratian syntysijan sekä monet kuuluisat miehet, jotka ovat vaikuttaneet merkittävästi länsimaiden kulttuuriin. Jos antiikin filosofit voisivat vielä kertoa meille sisimmät ajatuksensa, he luultavasti kuitenkin valittaisivat, ettei heitä nykymaailmassa enää kunnioiteta.

Ateenan arkeologiset alueet muodostavat eittämättä tärkeimmän osan kaupungin kulttuuriperinnöstä ja ovat osoituksena Ateenan vuosisataisesta historiasta. Nykyään näiden alueiden kokonaispinta-ala on noin 700 hehtaaria, mutta ne sijaitsevat kaupunkialueella hajanaisesti, ilman

keskinäisiä tai kaupunkiin vieviä yhteyksiä. Kaiken lisäksi alueet kärsivät suurkaupungin saasteista.

Kuusi arkeologista aluetta

Historiallisten ja arkeologisten alueiden sekä Akropoliin kukkulan ympärillä olevien muistomerkkien suojeleminen edellytti julkisen sektorin toimia. Tämän vuoksi kulttuuriministeriö, ympäristöasioista, kaavoituksesta ja julkisista töistä vastaava ministeriö, Ateenan ympäristönsuunnittelu- ja suojelujärjestö sekä arkeologisten alueiden yhdistämisyritys (EAXA) ovat työskennelleet vuodesta 1994

lähtien 700 hehtaarin kokaisen arkeologisen puiston luomiseksi. Arkkitehti Dora Galanin mukaan tarkoituksena on muodostaa kuusi arkeologista aluetta yhdistävä kävelyreitti, luoda viheralueita ja katettuja tiloja sekä kunnostaa ja suojella muistomerkkejä. Viheralueiden lisääminen ja hallittu autoliikenne alueen ulkopuolella vähentää saasteita ja parantaa Ateenan kaupunkialueen liikenne- ja ympäristöolosuhteita. Arkeologisten alueiden yhdistäminen ei kuitenkaan paranna ainoastaan ympäristön laatua, vaan töillä tulee olemaan lukuisia myönteisiä vaikutuksia myös

Nähtävyyksien puhdistaminen on tarkkaa työtä.

asukkaiden elämänlaatuun ja matkailijoiden lomaolosuhteisiin.

Vierailijan palveluksessa

Antiikin Agoran ja Areiopagin arkeologisen alueen kunnostushankkeen ensimmäisenä tavoitteena on alueen siistiminen, sillä muistomerkit ovat jääneet yli 50 vuoden ajan villisti rehottavan kasvillisuuden peittoon. Toimenpiteisiin kuuluu myös alueen aitaaminen, kolmen uuden sisäänkäynnin rakentaminen, muistomerkkien ja veistosten puhdistaminen ja niiden siirtäminen, jotta vanhat kulkureitit voitaisiin ottaa käyttöön. Lisäksi parannetaan muun muassa palontorjuntajärjestelmää, vesijohtoverkostoa sekä valaistusta. Yleisölle tiedottamista lisätään uusien kylttien, esitteiden ja dokumenttien avulla.

Näin on voitu luoda erityisalojen, kuten arkeologisen tutkimuksen sekä keramiikan, mosaiikin, veistosten ja marmoripintojen kunnossapitoon liittyviä työpaikkoja. Vuosina 1997–2000 hankkeen toteutuksen yhteydessä syntyi 224 kausiluonteista tai vakinaista työpaikkaa, joissa toimi yhtä paljon miehiä ja naisia. On arvioitu, että 30 uutta työpaikkaa syntyy, kun yhteisön kolmanteen tukikehykseen kuuluvat työt saadaan päätökseen. Työpaikat liittyvät noin 250 hehtaarilla laajennettavan alueen

kunnossapitoon ja toimintakelpoiseksi saamiseen. Kulttuuriministeriö on lisäksi järjestänyt alueella työskentelevien äitien lasten hoidon viereisessä Plakan kaupunginosassa sijaitsevaan päiväkotiin. Hankkeeseen on osallistunut myös useita harjoittelijoita, joiden opintoihin harjoittelu kuuluu.

Alueella tehdyt restaurointityöt, muun muassa Ateenan ensimmäisen tuomioistuimen ja parhaiten säilyneen, Hefaistokselle omistetun klassisen temppelin restaurointi on kiinnostanut yleisöä kovasti. Hankkeen toteutuksen aloittamisen jälkeen alueen kävijämäärä on kasvanut lähes 40 prosentilla.

Yhtenäinen puisto vuonna 2004?

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 3,85 miljoonaa euroa, ja sen rahoittavat Euroopan unioni (75 prosenttia) ja Kreikan kulttuuriministeriö (25 prosenttia). Hanke on osa Ateenan arkeologisten alueiden yhdistämisohjelmaa. Koska kyseiseen ohjelmaan kuuluu useita alueita (Olympian temppeli, Kerameikosin hautausmaa, antiikin Agora, Filopappos-kukkula, Hadrianuksen kirjasto sekä Akropoliin etelä- ja pohjoisrinteet), töitä jatketaan myös yhteisön kolmannen tukikehyksen aikana.

Kunnianhimoisena tavoitteena on, että vuoteen 2004 mennessä, kun Kreikassa pidetään olympiakisat, ihmisillä olisi mahdollisuus mennä suureen yhtenäiseen arkeologiseen puistoon kävelemään ja keskustelemaan vapaasti jumalien ja filosofien kanssa.

Yhteystiedot:

Mrs Alkisti Choremi

Ministry of Culture

Makrygianni 2-4

GR-117 12 Athens

P. (30) 21 09 23 81 75

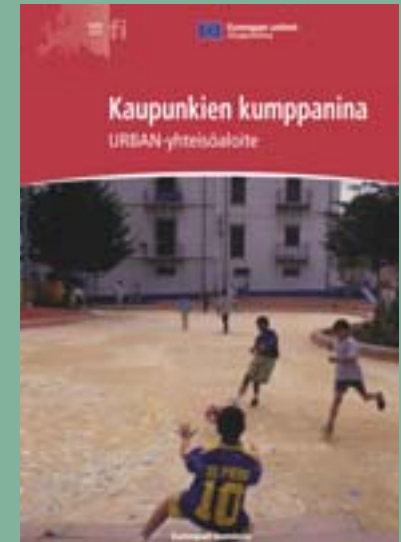
F. (30) 21 09 23 90 23

Sähköposti: protocol@aepka.culture.gr

Verkkosivut: <http://www.culture.gr/>

Kaupunkien kumppanina – Urban-yhteisöaloite

Urban-yhteisöaloitteen esittely useiden hankkeiden avulla.

Saatavana unionin 11 kielellä.

Regional revival – Successful projects financed by the Structural Funds in Austria

Joukko EU:n yhteisrahoittamia hankkeita Itävallassa.

Saatavana saksaksi ja englanniksi.

Online

<http://www.ewindows.eu.org>

EnviroWindows, Euroopan ympäristökeskuksen uusi Internet-sivusto on tiedonvaihto- ja keskustelupaikka, joka on tarkoitettu paikallisviranomaisille, yrityksille ja kaikille muille ympäristökeskusteluun osallistuville eli yhteiskunnallis-ammattillisille piireille, mielipidevaikuttajille ja kansalaisille. Sivustolla kuluttajat voivat tarkastella yritysten antamia tietoja tuotteistaan, hyvistä käytännöistään, luonnonvarojen käytöstä ja kunkin yrityksen ympäristönsuojelua edistävästä toimista. EnviroWindowsin tällä hetkellä toiminnassa olevien tärkeimpien palvelujen avulla löytyy eturyhmiä ja portaaleja, jotka helpottavat eri alojen välisten, kestäväan kehitykseen tähtävien kumppanuuksien luomista.

<http://www.interactt.net>

INTERACTT-toiminta (*Interregional Action for Technology Transfer*) pyrkii kahteen tavoitteeseen: välittämään Kanariansaarten ja Madeiran vesiviljely-yrityksille nuorten kalojen tuotantoon Kreetalla kehitettyä tekniikkaa sekä edistämään alan toimijoiden ja julkisten tutkimuskeskusten välistä yhteistyötä alueiden sisällä ja välillä. Tämä Euroopan aluekehitysrahaston innovatiivisten toimien alueellisiin ohjelmiin kuuluva hanke on suunnattu yhteistyökumppaneille (alueelliset viranomaiset, tutkimuselimet ja vesiviljelmät), jotka rohkeasti haluavat murtaa alan tutkijoiden ja tuottajien välisen muurin. Hankkeella pyritään myös edistämään vesiviljelijöiden välisiä yhteyksiä. Sivusto on saatavilla englanniksi, espanjaksi, kreikaksi ja portugaliksi.

<http://www.elearningeuropa.info>

Euroopan unionin eLearning-ohjelman portaalin tavoitteena on luoda virtuaalinen tapaamispaikka, joka edistää tiedonvaihtoa verkko-opetuksen ja verkko-oppimisen alalla. Sivustolla julkaistaan runsaasti aihetta koskevaa tietoa ja käytännön informaatiota hankkeista, laitoksista ja palvelukeskuksista sekä käytössä olevista tai parhaillaan luotavista resursseista.

Yhteystiedot

Euroopan komissio, aluepolitiikan pääosasto
Yksikkö 01, Tiedotus ja viestintä
Thierry Daman
41, avenue de Tervuren, B-1040 Bruxelles
F. (32-2) 296 60 03
Sähköposti: regio-info@cec.eu.int
Verkkosivut: http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_fi.htm

Komission jäsen Michel Barnier:
http://europa.eu.int/comm/commissioners/barnier/index_fi.htm

Tietoa Euroopan unionin aluetuista:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

© Euroopan yhteisöt, 2003
Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Julkaisutoimisto

Publications.eu.int